

«Жаноза»нинг луғатдаги маъноси | Фиқҳ дарслари (262-дарс)

19:00 / 28.12.2023 2318

ىلإ حُوْيَ نَأْرَضَتْ حُمْلَنْسُ
ءُونِيْمِي يَلْعَلْبَقْلَا
نْقَلْيَوْ ءَاقْلَتْ سُولَرِيْتْ خَأْو
دَشْتَتْ تَأْمَمْ ٰذِإْفَهَدَأْشَلَا
هَانِيْعُضْمُعْتَوْ ٰهِيْحَل
أَرْتَوْهُنَفَكَوْهُتْخَتْ رِمْحَيَوْ.
هَضْمَضَمَّلَبْدَرْجَيَوْلَسَعْيَوْ

إِرْفُظْ مَلَقْ أَلَّوْ إِقْأَشْ نْتْسَأَو
لَعْ جُيَوْ إِنْعَشْ حِيرْسَتْ أَلَّو
هِتَّيْ حَلَوْ إِسْأَرْ لَعْ طُونَ حَلَا
دِجْ أَسَمْ يَلَعْ رُوفْ أَكْلَأَو

رَازِإِ :َهَلْ نَفَكْلَأُ ئَنْسَو
هَفَافَلَوْ صَيْمَقَو
دَادْزِيَوْ هَمَامَعَلَأَنْسْحَتْسَأَو
أَهَبْ طَبْرُتْ هَقْرَخَوْ رَامَخَأَهَلْ
هَلْ هُتَيْ أَفَلَكَوْ .َاهْيَيْ دَثْ قَوَفْ
أَهَلْ دَادْزِيَوْ هَفَافَلَوْ رَازِإِ
فَيْخَ نِإِدْقَعْيَوْ هَرَامَخَلَا
هُرَاشْ تْنَا

يَهَوَةَيَا فِكُّضْرَفُهُتَالَّصَّوَ
مُثَّيْنْثُي وَهُلَلَرَبَكُّي نَأْ
يَبْنَلَا يَلَعَيْلَصُيَّ وَرَبَكُّي
مُثَّوَعْدَيَ وَرَبَكُّي مُثَّ
عَفْرَيَ الَّوَمَلَسُيَ وَرَبَكُّي
رَيْبَكْتَلَا يَفَالِإِدَيْلَا
ءَادِجَبُمَامِلُمُوقَيَ وَلَوَلَا
بَرْدَصَلَا
نَأْطَلَسَلَرَمَامِلَابُقَحْلَأَوَ
يَحْلَأُمَامِإِمُثَّ، يَضَأْقَلَأُمُثَّ
يَفَأَمَكُّ يَلَوَلَأُمُثَّ
أَهَبُنْذِلَحَصَيَ وَتَأَبَصَعَلَا
دَيْعُي مُهُرَيَغَيْلَصَنِإِفَ

يَلْصُي الْوَءَاشْ نِإِيْلَوْلَا
دَعْبُهْرِيْغُ.

نَفُدَفِهْيَلَعْ لَصُيْمَلْ نَمَوْ
هُخْسَفَتْ نَظْيِمَلْ اَمِيْلُص
يَفْ تَهْرُكَوْ بِكَارْجَتْ مَلَوْ
تِيْمَلْ اَعْضُوْ وَلَوْ دِجْسَم
خِيَاشَمَلْ اَفَلَتْ خِاَجَرَاخ

زَانْجَلِلْمَحِيْفِنْسَوْ
اَهَمَدْقُمَعَضَتْ نَأَوْ هَعَبْرَأْ
يَلَعْ اَهَرْخُومَمُثْ نَمِيَالِا
يَلَعْ اَذَكِمُثْ هَكِنِيِمَي
اَلِبْ اَهِبَنُوْعَرْسُيَوْ كِرَاسَي
بَحْ اَهَفْلَخِيْشَمَلْ اوِبَخ

أَعْصَوَلْبَقُسْوُلْجَلَا هُرْكَو
يَفُلْخُدِي وَرْبَقْلَا دَخْلِي و
لُوقَي وَهَلْبَقْلَا يَلِي مَم
يَلَعَ وَهَلَلَ مَسْدَابٌ عُضَّا و
يَلِإِهَجْوِي وَهَلَلَ لُوسَرَهَلْم
هَذْقُعَلَا لَحْتَ وَهَلْبَقْلَا^١
بَصَقْلَا وَنَبَلَلَا يَوْسُي و
هَرْبَقَلَا هَرْبَقَقْلَا يَهَسُي و
لَاهِي وَبَشَخْلَا وَرْجَلَا هُرْكَو
رْبَقْلَا مَنَسُي وَبَأْرَتَلَا.

Мұхтазарни ўнг ёнбоши ила қиблага юзлантириш суннатдир.
Чалқанча ётқизиш ихтиёр қилинган. Шаҳодат талқин қилинади.
Үлганда жағи танғиб боғланади ва күzlари юмдирилади. Унинг
тахтаси ва кафанига тоқ саноқда хушбүй нарса тутатилади.

Кейин унинг кийимини ечиб, оғзини чайилмай, бурнига сув олинмай,
тирноғи олинмай ва соч-соқоли таралмай, (танаси) ювилади. Бошига
ва соқолига ҳанут ва сажда қиладиган жойларига кафур суртилади.

Эркак учун кафанинг суннати изор, кўйлак ва лифофадир. Салла ҳам бўлса, яхши. Унинг кифоя кафани изор ва лифофадир.

Аёлга химор - рўмол ва икки кўкраги устидан боғланадиган латта зиёда қилинади. Кафанинг ёйилиб кетиши хавфи бўлса, уни боғланади.

Ўликка жаноза намози ўқиш фарзи кифоядир. Жаноза намози такбир айтиб, сано ўқиш, яна такбир айтиб, Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга салавот айтиш, яна такбир айтиб, дуо ўқиш, сўнгра такбир айтиб, салом беришдан иборатдир.

Биринчи такбирдан бошқада қўлни кўтартмайди. И мом маййитнинг кўкрак баробарида туради.

И момликка энг ҳақли киши султондир. Сўнгра қози, кейин маҳалланинг имоми, сўнгра асабалардаги каби, валий. Изн бериш дурустдир. Агар жанозани улардан бошқа ўқиган бўлса, хоҳласа, валий намозни қайтаради. Ундан бошқалар ундан кейин жаноза намозини ўқимайди.

Намоз ўқилмай дафн қилинган кимсага титилгани гумон қилинмаса, намоз ўқилади. Уловга минган ҳолда жаноза намози ўқиш жоиз эмас. Масжид ичида (уни ўқиш) макруҳдир. Маййит масжид ташқарисига қўйилса, бу ҳақда машойихлар ихтилоф қилганлар.

Жанозани тўрт киши кўтариши суннатдир. Аввал тобутнинг ўнг тарафининг олдидан, кейин ортидан ўнг елканг или кўтаришинг, сўнгра худди шундай қилиб чап тарафинг или кўтаришинг керак.

Жанозани кўтарганда лўкиллатмасдан, тез юрадилар. Унинг ортидан юриш маҳбубдир. Тобутни ерга қўймасдан олдин ўтириш макруҳдир.

Қабрни лаҳад қилиб қазилади. Унинг ичига маййитни қибла томонидан киритилади. Уни қўювчи «Бисмиллаҳи ва алаа миллати Расулиллаҳи», дейди. Уни қиблага юзлантирилади.

Тугуни ечилади. Ғишт ва чўплар терилади. Аёлнинг қабри тўсиб турилади, эркакники эмас. Пишган ғишт ва қуруқ ёғоч (қўйиш) макруҳдир. Тупроқ суриб туширилади. Қабр ўркачга ўхшатилади.

«Жаноза»нинг луғатдаги маъноси сатр – тўсишдир. Тобутга солинган ўлик «жаноза» дейилади.

Бир мусулмон шахс вафот этса, қолган мусулмонлардан унинг вафотини билганларга тўрт нарса кифоя тарзида фарз бўлади. Яъни, ўша нарсаларни улардан баъзилари адо қилса, кифоя қиласди.

Агар бир кишигина билса, ўша бир кишининг ўзига фарз бўлади.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-раҳамли хulosаси асосида чоп этилган.